

การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

ด้านอาวุอนามัย

และความปลอดภัย

ความหมายและ
องค์ประกอบของทีมงาน

ความหมายของทีมงาน

อรุณ รักธรรม ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีม หมายถึง ที่รวมของบุคคลหลายฝ่ายหลายหน้าที่ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจกัน ทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีม หมายถึง สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาร่วมมือกันทำกิจกรรมการทำงาน เพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน

เคท เดวิส ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีมงานเป็นการร่วมมือประสานงานกันระหว่างคนภายในกลุ่มด้วยมีกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ

ไดเออร์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีมงาน หมายถึง กลุ่มคนที่มาร่วมมือร่วมใจกันทำงานให้
บรรลุผลสำเร็จของงานที่ทำสูงสุด

ไมค์ วูดค็อก ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีมงาน หมายถึง
กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันในสิ่งที่ไม่อาจจะทำได้สำเร็จ
โดยบุคคลเพียงคนเดียวได้

เฟรนชและเบลล์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทีมงานเป็นหน่วย
พื้นฐานขององค์การซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุง
พัฒนาองค์การ

องค์ประกอบของทีมงาน

จากคำจำกัดความโดยนักวิชาการซึ่งได้ให้ทัศนะในแง่มุมต่าง ๆ สามารถนำมาสรุปเป็นความหมายได้ดังนี้

1 มีกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

2 มารวมตัวร่วมมือกันทำงาน มีการประสานงานอย่างมีกฎเกณฑ์และมีระบบ

3 บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ซึ่งสามารถพิจารณาแยกเป็นองค์ประกอบของทีมได้ดังนี้

- 1 วัตถุประสงค์ของทีม
- 2 ภารกิจหรือกิจกรรมที่จะต้องทำ
- 3 วิธีการทำงานนั้นๆ
- 4 หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน
- 5 ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ หรือการควบคุมภายในทีม
- 6 ลักษณะของการสื่อความหมาย
- 7 ระดับของความเข้าใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน
- 8 การร่วมมือประสานงานกัน
- 9 การบริหารความขัดแย้งภายในทีม
- 10 ผู้นำทีม

กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันโดยคน
หลาย ๆ คนซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่าง
สม่ำเสมอในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งคนเหล่านี้จะมี
การรับรู้ในตนเองว่า พวกเขาจะต้องขึ้นต่อกัน
และกันในการที่จะปฏิบัติการเพื่อบรรลุ
เป้าหมายร่วมของเขาเหล่านั้น

การเกิดกลุ่มจึงอาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากหลายกรณี ได้แก่

1 เกิดจากการมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว เช่น การมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีความชอบพอที่จะคบหากันหรือมีอัธยาศัยตรงกัน

2 เกิดจากความสนใจและค่านิยมที่ตรงกัน จึงมาร่วมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันทำในสิ่งที่แต่ละคนมีความสนใจและค่านิยมร่วมกัน

3 เกิดจากการมีความต้องการหรือความปรารถนาส่วนบุคคลร่วมกัน เช่น การจัดตั้งสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ

4 เกิดจากกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกันเพื่อช่วยกันปกป้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ร่วมอาชีพ เช่น สมาคมนักธุรกิจ สมาคมพ่อค้า

ความสำคัญของ การทำงานเป็นทีม

1 เพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแก้ปัญหา

ในการทำงานที่มีความสลับซับซ้อนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถหลายๆประการประกอบกัน จึงทำให้ญาติแก่การที่ใครคนใดคนหนึ่งจะสามารถทำงานให้สำเร็จได้เพียงคนเดียว ดังนั้น การทำงานเป็นทีมจึงเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงานของบุคคลให้สูงยิ่งขึ้นทั้งในแง่ของการเพิ่มพลังความสามารถทางด้านพลังกาย พลังใจ และพลังความคิด

2 เป็นการสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล

2.1 ความต้องการด้านสรีระ ได้แก่ ความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย

2.2 ความต้องการสวัสดิภาพ ได้แก่ ความต้องการมั่นคงปลอดภัย มีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ปราศจากการกังวลจากการสูญเสียบ หรือภัยอันตรายทั้งปวง

2.3 ความต้องการความรักหรือสังคม ได้แก่ ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่น ความต้องการเป็นมิตรกับผู้อื่น ความต้องการความรักในรูปแบบต่าง ๆ

2.4 ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง ได้แก่
ความต้องการนับถือตนเอง ภาคภูมิใจในตนเอง และ
การให้ผู้อื่นยกย่องนับถือ

2.5 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เป็น
ความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในเป้าหมายชีวิต
ของตน และความต้องการที่เป็นเอกลักษณ์ส่วนตน

3 เป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

การที่บุคคลอยู่ร่วมกันในทีมงาน ซึ่งมักจะประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายประเภทจะมีส่วนช่วยบุคคลนั้นๆ ได้มีโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองใน 5 ประการ ได้แก่

3.1 การได้เรียนรู้จากตนเอง

3.2 การพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ในสังคมการทำงาน

3.3 การพัฒนาทางด้านความคิดสติปัญญา

3.4 การพัฒนาทางด้านทัศนคติ

3.5 การพัฒนาทางการติดต่อสื่อสารหรือการแสดงออกอย่าง

เหมาะสม

วงจรชีวิตของทีมงาน

1 การจัดตั้งทีม

เป็นระยะที่เริ่มมีการจัดรวมสมาชิกเพื่อตั้งทีมงานขึ้นมา ซึ่งสมาชิกนั้นมาจากกลุ่มงานหลาย ๆ กลุ่มในหน่วยงาน ซึ่งแต่ละสมาชิกจะมีประสบการณ์และความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน การจัดรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่มีร่วมกัน

2 การปรับตัวเพื่อรักษาทีม

เป็นระยะที่สมาชิกในทีมได้เรียนรู้จากตนเองและทีมงานมาระยะหนึ่งแล้ว เริ่มที่จะมีความคุ้นเคยกับการทำงานเป็นทีม คุณเคยกับสมาชิกภายในทีมงาน จึงจะเริ่มแสดงตนหรือทำที่ความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเองออกมามากยิ่งขึ้น ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อทีมงานทางทางตรงและทางอ้อม

หลังจากที่มีการจัดตั้งทีมงาน มีการจัดสมาชิกที่มี
ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในสาขาต่างๆเข้ามา
เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นทีมจะมีการปรับตัวเพื่อรักษาทีม
มีความคุ้นเคยกันมากขึ้น สมาชิกทุกคนในทีมงานสามารถ
นำเอาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์มาใช้ในการ
แก้ปัญหาหรือพัฒนางานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สมาชิก
ภายในทีมงานจะมีความไว้วางใจกันมากขึ้น มีการกำหนด
กติกา ระเบียบ วิธีปฏิบัติระบบงานต่าง ๆ ขึ้น เพื่อใช้ในการ
ควบคุมให้เกิดปัญหาการกระทบกระทั่ง การทะเลาะในช่วง
นี้ลดน้อยลง อันเนื่องมาจากได้ช่วยกันสร้างระบบและกำหนด
วิธีปฏิบัติงานที่ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและมีการกำหนด
เป้าหมาย

3 การสร้าง

4 การพัฒนาทีม

ระยะนี้เป็นระยะที่ทีมงานได้ร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรคหรือขวากหนามของความขัดแย้งทางความคิดและวิธีการทำงานมาแล้ว เป็นระยะที่สมาชิกสามารถที่จะตกลงร่วมกันได้ว่า จะตัดสินใจทำอะไร อย่างไร ทุกคนต่างรับรู้ในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองภายในทีมงาน และต่างพยายามปรับตัวเข้าหากันโดยมีกฎหรือกติกาของทีมงานที่ทีมงานร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นหลักยึด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ประสิทธิภาพของ
ทีมงาน

1 เป้าหมาย เปรียบเสมือนจุดร่วมของกลุ่มที่ต้องพยายามไปให้ถึงเป้าหมายอาจถูกกำหนด
ขึ้นเป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีเกณฑ์ในการประเมินผลอย่างถูกต้อง
เป้าหมายในการทำงานจึงต้องถูกกำหนดให้เด่นชัดเป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้องได้

2 การไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในทีม ทีมงานเส้น
ประกอบด้วยสมาชิกหลายคนร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานให้บรรลุ
ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ สิ่งที่สำคัญต้องมีเป็น
อย่างยิ่งคือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนสมาชิก
ภายในทีมงาน หรืออาจกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจเป็นหัวใจของ
การสร้างทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพและจะเป็นสิ่งที่จะทำให้
ทีมงานคงอยู่พัฒนาต่อไปหรือล่มสลาย

3 การสื่อข้อความ การสื่อข้อความของทีมงานอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การสื่อข้อความระหว่างสมาชิกภายในทีม และการสื่อข้อความระหว่างทีมกับทีม ไม่ว่าจะเป็นการสื่อข้อความลักษณะใด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อความหมายควรเป็นลักษณะสื่อ 2 ทาง เพื่อที่จะได้มีการตอบโต้ และทำความเข้าใจการระหว่างผู้สื่อข้อความกับผู้รับข้อความ

การสื่อข้อความอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นบันไดสำคัญที่เปิดโอกาสให้ในการประสานน้ำใจ ประสานความร่วมมือตลอดจนรับรู้ในบทบาทและหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในทีม

4 สิ่งแวดล้อม อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อทีมงาน เช่น นโยบายขององค์กร กระบวนการทำงานขององค์กร ระบบงาน ความต้องการของลูกค้า โครงสร้างขององค์กร เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจส่งผลทางตรงหรือทางอ้อมต่อทีมงานได้

5 บทบาท ทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองแล้ว ทุกคนรู้ถึงความคาดหวังของคนอื่นที่มีต่อบทบาทของตนเอง ตรวจสอบว่าบทบาทดังกล่าวเข้าซ้อนกันหรือไม่

6 กระบวนการทำงาน เป็นการตรวจสอบว่า ทีมงานมีวิธีการหรือขั้นตอนการทำงานให้งานนั้นสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างหรือไม่ การพัฒนากระบวนการทำงานเป็นทีมมีบ่อยครั้งที่พบว่า เริ่มต้นด้วยระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่อุทิศให้แก่กลุ่มโดยการมองที่ระดับหน้าที่ของกลุ่มและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการปฏิบัติงานร่วมกัน

การสำรวจ วิเคราะห์
และดำรงความมี
ประสิทธิภาพของทีมงาน

1 การวิเคราะห์ตนเอง สมาชิกทุกคนต้องวิเคราะห์ตนเองตลอดเวลาที่ร่วมทีมกันว่า ตอนเองมีจุดบกพร่องอะไรบ้าง บางครั้งอาจมองไม่เห็นตัวเอง ซึ่งต้องใช้เพื่อนสมาชิกช่วยมองวิเคราะห์และวิจารณ์ซึ่งในขณะที่เขาวิจารณ์ควรรับฟัง และนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2 วิเคราะห์เพื่อนร่วมทีม สมาชิกภายในทีมต้องช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในการวิเคราะห์บทบาทการแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ การช่วยวิเคราะห์ปัญหา วางแผนงานเพื่อให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของบุคคลอื่น และของตนเอง

3 วิเคราะห์ทีมงาน สมาชิกทุกคนต้องวิเคราะห์และสำรวจทีมงานของตนเอง หลังจากที่แต่ละคนได้ดูตนเองแล้ว เมื่อรวมกันเป็นทีมแล้ว ทีมงานมีบรรยากาศ การร่วมมือประสานงานทางทีมเป็นอย่างไร

4 วิเคราะห์และสำรวจบรรยากาศภายในทีม บรรยากาศภายในทีมงานเป็นสิ่งที่สำคัญมาก งานหนักเท่าไรเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ สมาชิกทุกคนจะไม่ท้อถอย หากบรรยากาศในกลุ่มมีสภาพที่ดีเกื้อกูลกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บรรยากาศไม่เครียดสนุกสนานตลอดเวลา บรรยากาศภายในทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

5 วิเคราะห์และสำรวจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน สมาชิกรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกมีความรู้สึกเฉยเมยต่อสมาชิกอื่นหรือไม่ ทุกคนทำตามบทบาทของแต่ละคนอย่างถูกต้องหรือไม่ สมาชิกเต็มใจยอมรับความผิดพลาดของตนเองทุกคนในกลุ่มให้อภัยและช่วยเหลือในกรณีที่ร้องขออย่างเต็มใจ

6 วิเคราะห์และสำรวจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สมาชิกภายในกลุ่มมีส่วนร่วมกันในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดังนั้นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดจึงเป็นความรับผิดชอบของทุกคน การดำเนินการว่าตั้งเป้าหมายแล้ว ทุกคนต้องพยายามและถือเป็นการรับผิดชอบร่วมกัน

7 วิเคราะห์และคำนวณแผนงาน แผนงานที่วางไว้เป็นแผนงานที่เขียนขึ้นจากการวางแผน สมาชิกทุกคนจำเป็นต้องวิเคราะห์และคำนวณแผนงานถูกขั้นตอน ขั้นตอนใดต้องร่วมกันทำมากขึ้น เพื่อให้แผนงานสามารถเสร็จทันเวลาและทำขั้นตอนต่อไปได้

ปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานเป็นทีม

1 ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม

1.1 **ด้านผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา** ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาเป็นหัวใจสำคัญของการนำทีมไปสู่ความสำเร็จ

1.2 **ผู้ใต้บังคับบัญชา** เปรียบเสมือนตัวเฟืองที่จะต้องหมุนตามกันไปอย่างมีความสัมพันธ์อันถูกต้อง ดังนั้น ถ้าเฟืองตัว 1 ตัวใดมีปัญหาจะส่งผลทำให้เฟืองตัวอื่นๆมีปัญหาตามไปด้วย

1.3 **ปัญหาด้านอื่น ๆ** ปัญหาที่มีผลกระทบและเป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นทีมด้านอื่น ๆ เช่น ระบบข้อมูลขาดประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานไม่เอื้ออำนวย

2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ

- 2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มให้เหมาะสม
- 2.2 เลือกสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม
- 2.3 ดำเนินการให้กลุ่มกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้ชัดเจน
- 2.4 ดำเนินการให้มีการกำหนดแผนงาน โดยแยกเป็นขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน
- 2.5 ให้มีการประสานงานและติดตามงานเป็นระยะ ๆ

2.6 พยายามใช้การติดต่อสื่อสารที่มีอยู่ทุก ๆ แบบ

2.7 ให้ผู้นำกลุ่มได้มาโดยหลักการเห็นพ้อง

2.8 ขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ควรได้มาโดยการศึกษาหารือในหมู่สมาชิกที่เกี่ยวข้อง
และเป็นที่ยอมรับตกลงร่วมกัน

2.9 เปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มเสนอแนะหรือเสนอวิธีการที่คิดเห็นได้เสมอ

2.10 จัดให้มีการสรุปผลดีของงานที่ทำและข้อควรปรับปรุงแก้ไข

การประมวลเทคนิคและ
กิจกรรมที่นิยมใช้ในการ
เสริมสร้างและพัฒนา
ประสิทธิภาพทีมงาน

1 การจัดประชุมทีมงาน

การประชุมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่บุคคลที่
ร่วมกันทำงานเป็นทีม การจัดประชุมทีมงานมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการร่วมทีมงานให้สมาชิกทุกคนทราบร่วมกัน
- 1.2 เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกทุกคน
- 1.3 ร่วมงานและกำหนดแผนงานในการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ
- 1.4 เพื่อหาข้อยุติที่จะนำไปใช้ป็นวิธีการมาตรฐานในการทำงานหรือ
การแก้ไขปัญหาต่อไป

2 การระดมความคิด

ดังคำที่ว่า **หลายหัวดีกว่าหัวเดียว** ชี้ให้เห็นว่า พลังความคิดของแต่ละคนถ้าได้ถูกนำออกและมีการติดต่อกับคนอื่นอย่างมีระบบจะเกิดประโยชน์และพลังอย่างมหาศาล การระดมความคิดหรือการระดมสมองจึงเปรียบเสมือนการนำพลังความคิดของคนทุกคนที่เป็นสมาชิกภายในทีมออกมา เพื่อหาแนวทางปฏิบัติ วิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนข้อสรุปต่าง ๆ ของกลุ่มออกมาได้

3 การพัฒนากลุ่มคุณภาพ

กิจกรรมกลุ่มที่นำมาประยุกต์ใช้กับงานความปลอดภัยที่หน่วยงานนิยมใช้มากที่สุดกิจกรรมหนึ่งคือกลุ่มคุณภาพ เป็นกิจกรรมที่พัฒนากลุ่มทำงานในภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น โดยถือหลักที่ว่า ทุกขั้นตอนของงานที่ถัดไปเป็นลูกค้าของตนและจะต้องปฏิบัติต่อลูกค้าของตนให้ดีที่สุด

4 5 ส

เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์จากกิจกรรม 5s ของญี่ปุ่น คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย เป็นกิจกรรมพื้นฐานของงานความปลอดภัย กิจกรรมหนึ่ง 5 ส คือ การปรับปรุงสภาพการทำงาน เพื่ออำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการทำงาน ความปลอดภัยและคุณภาพของงานอันเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิต

5 ระบบข้อเสนอแนะการทำงานแบบมีส่วนร่วม

เป็นการเสริมสร้างความร่วมมือและความสามัคคีภายในทีมงาน อาจทำได้โดยอาศัยกิจกรรมร่วมต่าง ๆ โดยกำหนดให้สมาชิกในทีมได้มีส่วนร่วม ตามขอบเขตและบทบาทที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล

การสร้างทีมงานที่มี
ประสิทธิภาพในงานอาชีพ
วอนามัยและความ
ปลอดภัย

1 ปรัชญาและเป้าหมายของทีม

2 การสรรหาและคัดเลือกสมาชิก

3 การคัดเลือกจากกลุ่มงานสายอาชีพ

4 การคัดเลือกจากบุคลากรที่มีประสบการณ์ในงานนั้น ๆ

5 การฝึกอบรมและพัฒนาสมาชิก

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1 การกำหนดภารกิจหรืองานที่จะทำ
- 2 การสร้างความเข้าใจกับสมาชิก
- 3 การระดมความคิด
- 4 การคัดเลือกความคิด
- 5 การกำหนดแบบปฏิบัติการ
- 6 การปฏิบัติงานตามแผน
- 7 การประเมินผล

Q & A

